

Umění přežít (1)

Probouzí mne klokotavý zvuk a silně nakyslá vůně. Chvilku nevím, kde jsem. V pološeru hledám, odkud zvuky přicházejí. Teprve úsměv šikmooké hospodyně mi připomene, jak jsem se sem dostal. Je docela mladá, myslím si a pozoruji, jak utěšňuje podivný nástavec, který postavila na klokotající sýreninu v kotli. Teprve teď si mohu prohlédnout vnitřek jurty.

Včera jsme s mým průvodcem dorazili pozdě v noci. Po třicetkilometrové cestě vyschlým řečištěm byly mé nohy a zadek úplně rozbité od dřevěného sedla pro mě nezvyklého tvaru. Celý den pod nemilosrdným sluncem a vysušujícím větrem a potom cesta potmě přes nevysoké ale ostré polopouštní hory vykonala své. Potmě jsme vešli do jurty a slyšel jsem svého spolujezdce, jak do tmy říká: „Vedu návštěvu“. V koutě se něco pohnulo, zamžikala víčka a již se někdo zvedl z postele. Rozeznal jsem ženskou postavu. Na podlaže rozprostřela filc, na něj uložila dvě spící děti a posunkem mě vybídla, abych si lehl do vyhřáté postele, kde ještě před chvílí s dětmi spala. Nezmohl jsem se ani na nějaké „bů“, tak mne situace ohromila svou samozřejmostí, jak se vše odehrálo bez jediného slova a padl jsem v polospánku do postele.

Život pastevce na pomezí pouště Gobi je tvrdý, ale přímočarý a jednoduchý. V létě palčivé slunce, nikde žádný strom, kde by člověk mohl ve stínu pookřát, vody málo a když tak je slaná. V zimě třesuté mrazy a po všechna období vítr - jednou vysává poslední kapku vlhkosti z kůže, podruhé proniká až do morku kostí a odnáší s sebou i poslední zbytek živočišného tepla. Když máme trochu „štěstí“, tak se obě přihodí v jeden den, Bůh měl však i zde s člověkem slitování a nadělal mu několik čtyřnohých přátel, kteří se dokážou postarat nejen sami o sebe, ale ještě člověka šatí a živí. Za tu službu jim patří první i poslední myšlenka každého dne zdejších lidí.

Když ráno vyjde za svítání z jurty, naskytne se mu téměř vždy stejný pohled, ať žije ve stepi, v poušti nebo na kraji lesnatých hor. Coby kamenem dohodil, poklidně leží mnohočetné stádo ovcí a koz. Na noc se

vždycky shání dohromady k jurtám a tam tráví noc v klidné přežvykování. Hned vedle jsou v řadě uvázána telátka jaků nebo krav. Provoz je napnutý mezi dvěma kolíky, k němu jsou v metrových rozestupech přivázána za krk na žíněných nebo vlněných obojích telata. Mohou se pohodlně postavit a ulehnout, avšak hlavu nemohou zvednout - to proto, aby nevycucala mléko krav,

kteří nocují s nimi. O kousek dál je úplně stejné vazné místo, zatím však prázdné. Sem se ráno přivenou dojné kobyly a hříbata se uváží stejně jako telata. Hříbata jsou uvázána přes den, telata přes noc. Mezi tím vším se pohybuje nějaký kůň se třema svázanýma nohama. Někde v dálce za kopci jsou volně se pasoucí stáda koní, krav, jaků a velbloudů. Ty pastevce navštěvuje jen, když je třeba vyměnit koně nebo přivést nákladního jak či velblouda. Každý ví pouze přibližně, kde se jeho stáda pohybují. To, že se stádo nezatoulá do neznáma, zajišťuje voda - či spíše její nedostatek. Napajedla ve velkém okruhu jurtoviště jsou známá zvířatům i lidem. Pokud pastevci stádo přímo nenajdou, stačí, když si chvilku (1-3 dny) počkají u napajedla.

Úplně stejný pohled uvítal i mne, když jsem za ranního rozbřesku vystrčil nos z malovaných dveří jurty.

(Pokračování příště)

WANATA

České ekovesničky - těsně před narozením

Na několika místech v republice vypučely aktivity, které by dříve nebo později mohly vést ke vzniku ekovesničky, což je velmi široký pojem, stejně jako spektrum aktivit. Každý si může vybrat podle svých zájmů a zkontaktovat příslušnou zárodečnou ekovesničku, jejichž charakteristiky a adresy postupně přineseme na stránkách BIO. Možná v přehledu nebudou všechny existující aktivity, ale náprava je snadná - stačí, když se ohlásí a rádi o nich budeme informovat.

JITŘENKA

Seznam pro BIO vytvořil Zbyněk Vlk, jehož rodina spolu s rodinou Troňčkových založila vesničku trvale udržitelného života Jitřenka v Jindřichovicích pod Smrkem na Frýdlantsku. Neuzavírají se do sebe, ale snaží se kolem sebe soustředit další podobně smýšlející jedince i rodiny. Základní ideou Jitřenky je soběstačnost, biozemědělství, tradiční řemesla. Každý žije a pracuje sám za sebe, nejde o žádnou komunitu, spíše o sousedskou pospolitost a je věcí každého obyvatele, jak dále půjde v alternativě. V domě ze 16. století najdete nejen hospodářství, ale také rodící se muzeum a knihovnu. Jitřenka pořádá tábory, víkendové a kulturní akce. Žijí zde dvě rodiny nastálo, jedna přijíždí na víkendy a v kontaktu je stálý okruh 15 zájemců. Do budoucna počítají obě rodiny s koupí statku s 15 ha pozemků a pěstováním obilí, bylinek. Rozšířit by se měl počet obyvatel, pro něž by vyrostly nové domky, otevřeno bude muzeum a knihovna.

Jitřenka nabízí bydlení nastálo i na zkušenu, přespání, každý poslední víkend v měsíci kurz tradičních řemesel, každý druhý víkend v měsíci pracovní pobyt, letní tábory, výměnu zkušeností.

KURZY TRADIČNÍCH ŘEMESEL

- 26.-28. února - pletení rukavic a kapsiček (s sebou zbytky vlny)
- 26.-28. března - výroba dřevěných lžiček (s sebou malou sekýrku a ostrý nůž)
- 30. dubna - 2. května - biodynamické zemědělství
- 28.-30. května - poznávání a použití léčivých bylinek (s sebou papírové nebo plátěné sáčky na bylinky)
- 25.-27. června - výroba sýrů, jogurtů, tvarohu, másla z kozího mléka, kosení, naklepávání kos

Přijet můžete i jindy, můžete napsat, ale v Jitřence mají rádi i neohlášené návštěvy. Druhé víkendy v měsíci jsou vyhrazeny pracovním pobytům, kdy se bude zařizovat knihovna, muzeum, pracovat kolem domu a zahrady (12.-14. březen, 16.-18. duben, 14.-16. květen, 11.-13. červen).

Kontaktní adresa: 463 66 Jindřichovice 82. Cesta: vlakem přes Liberec a Frýdlant do Jindřichovic (konečná), od nádraží dolů do vsi, kolem školy přes můstek a vlevo za váhou uvidíte dům ze 16. století - dole bílý, v patře hnědý. Směle vejďte do dvora a v domě vždy někoho najdete.

O PASTVĚ I NA PASTVĚ

Chcete se dozvědět něco více o pastvinářství? Přijďte 26. února v 17 hodin do pražského centra Hnutí Duha v Lublaňské ulici č. 18 na Povídání o pastvinářství. Na přetřes přijde vše, co souvisí se životem se zvířaty, na programu budou i novinky ze země, kde již „margaš“ znamená zítřka. Odhaleno bude i několik tajemství.

Ty z vás, které povídání neuspokojí a dávají přednost praxi, pozvu hned z besedy k nám na víkend. Podíváme se, jak se mají zvířata během Měsíce hladu, přiložíme ruku k dílu atd. Teplé oblečení a spacáky s sebou - spát se bude na seně (pro alergiky bude připravena jiná alternativa).

NA SETKÁNÍ SE TĚŠÍ WANATA